

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“อตุตตตถ — ประโยชน์ของตนเอง”

อตุตตตถ อ่านตามภาษาบาลีว่า อัด - ตะ - ทัด - ตะ มาจากคำว่า อตุต (ตนเอง) กับคำว่า อตถ (ประโยชน์) ลง ท พยัญชนะเพิ่ม หลัง อตุต จึงรวมกันเป็น อตุตตตถ แปลว่า **ประโยชน์ของตนเอง** เมื่อว่าโดยสภาพธรรมแล้ว ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน มีแต่สภาพธรรมเท่านั้น แต่เพราะมีสภาพธรรมที่มีจริงที่เกิดขึ้นเป็นไป จึงหมายรู้ได้ว่า เป็นบุคคลนั้น บุคคลนี้ เป็นแต่ละบุคคล สำหรับคำว่า ประโยชน์ของตนเอง นั้น มีความหมายที่ลึกซึ้งอย่างยิ่งในคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มุ่งหมายถึงการอบรมเจริญคุณความดีและอบรมเจริญปัญญา มีความเข้าใจถูกเห็นถูก สามารถดับกิเลสตามลำดับขั้น จนถึงบรรลุเป็นพระอรหันต์ ห่างไกลแสนไกลจากกิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตโดยประการทั้งปวง การบรรลุถึงความเป็นพระอรหันต์ จึงเป็น**ประโยชน์ของตนเองที่สูงสุด** ตามข้อความในพระสูตรต้นตปิฎก ขุททกนิกาย เถรคาถา สุราธเถรคาถา ดังนี้ ว่า

“ประโยชน์ของตน กล่าวคือ พระอรหันต์ (ความเป็นพระอรหันต์) อันเป็นธรรมเครื่องสิ้นไปแห่งสังโยชน์ (อกุศลธรรมที่ผูกมัดหมู่มสัตว์ไว้ในสังสารวัฏฏ์)ทั้งหลาย”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเครื่องเตือนชีวิตที่ดีโดยตลอด เพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมคุณความดีประการต่างๆ รวมถึงปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูก ขัดเกลาสังหาที่ไม่ดี คือกิเลสที่แต่ละคนได้สะสมมาอย่างมากและยาวนานในสังสารวัฏฏ์ **ถ้าหากจะมีคำถามให้ได้พิจารณาว่า ประโยชน์ที่เกิดมาในแต่ละชาติคืออะไร?** แต่ละคนก็อาจจะตอบกันไปคนละอย่างเป็นแต่ละหนึ่งตามการสะสม ไม่เหมือนกันเลย แต่สำหรับผู้ที่ได้ยินได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง และได้สะสมความเห็นถูกที่เห็นประโยชน์สูงสุดในชีวิตที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ที่ได้ไต่อย่างยากแสนยาก ย่อมพิจารณาเห็นว่าทุกคนมาเกิดแล้วต้องตาย แต่ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะตายเมื่อใด เวลาใด สิ่งที่คิดว่าได้มาแล้วทั้งหมดทุกวัน แม้แต่ความสุขเมื่อวานนี้ เตี้ยวน้อยอยู่ที่ไหน เรื่องสนุก อาหารอร่อย หรือ ลาภ ยศ สรรเสริญก็ตาม จะติดตามไปถึงโลกหน้าไม่ได้ **เพราะแท้ที่จริงแล้ว เป็นแต่เพียงสภาพธรรมที่เกิดแล้วดับไป ไม่กลับมาอีกเลย** เพราะฉะนั้น ในหนึ่งชาติที่เกิดมาเป็นมนุษย์ได้อะไร? ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่รู้คุณค่าเลยว่า **สิ่งที่มีคุณค่าเหนือสิ่งอื่นใด ก็คือ ปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก**

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นไปเพื่ออุปการะเกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูก เพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมโดยตลอด **สิ่งที่มีประโยชน์หรือเป็นประโยชน์ต้องเป็นกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลจะเป็นประโยชน์ไม่ได้** ความคิดที่ว่าอกุศลก็เป็นประโยชน์หรือทำอกุศลแล้วเป็นประโยชน์ เป็นความเข้าใจผิดมีความเห็นที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ฉะนั้น ขณะใด

ก็ตามที่กุศลจิตเกิด ขณะนั้นเป็นประโยชน์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้าด้วย เพราะเหตุว่าเป็นการสะสม
สิ่งที่ดีซึ่งจะต้องนำมาซึ่งผลของกุศลนั้นๆ แต่ยังไม่ใช่ประโยชน์สูงสุด ประโยชน์สูงสุดต้องเป็นความ
เข้าใจถูกเห็นถูกซึ่งเป็นประโยชน์ของตนเองจริงๆ ที่ไม่ติดข้องในสิ่งที่ติดข้องมาแล้วทั้งรูป เสียง กลิ่น
รส โผฏฐัพพะ (สิ่งที่กระทบสัมผัสกาย) คนที่ได้รับสิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ น่าพอใจ มีความติดข้อง
ไหม? อยากได้ในสิ่งที่จะทำให้มีความสุข มีความสบาย แต่ลืมไปว่าได้มาแล้วมีความติดข้องในสิ่งนั้น
หรือเปล่า หรือว่าเป็นแต่เพียงให้เป็นประโยชน์ต่อการที่จะมีชีวิตอยู่ ในแต่ละภพในแต่ละชาติเท่านั้น
เพราะว่าเมื่อเกิดมาแล้วต้องมีการดำรงชีวิต สิ่งที่ทำให้ประโยชน์ที่จะให้ร่างกายดำรงอยู่ก็ต้องมี แต่ถ้าใน
ขณะใดที่ไม่รู้เรื่องของกุศลและอกุศลเลย ก็พอกพูนความไม่รู้ต่อไป บางคนก็อาจจะกระทำการที่เป็น
เป็นอกุศลแล้วคิดว่าเป็นประโยชน์ เพราะนำมาซึ่งสิ่งที่น่าพอใจ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ลาภ ยศ
สรรเสริญต่างๆ ซึ่งอาจจะเข้าใจอย่างนี้ก็เป็นได้ ซึ่งไม่ตรงตามความเป็นจริง เพราะแท้ที่จริงแล้ว
สิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า ก็คือขณะที่เป็นกุศล เพราะว่า **ที่ใครจะได้อะไรที่
เป็นสิ่งที่น่าพอใจในโลกนี้ อะไรนำมาให้ต้องมาจากกุศลเท่านั้น ไม่ได้มาจากอกุศลเลย**
จึงต้องมีความเข้าใจให้ถูกต้องว่า สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ น่าพอใจที่แต่ละคนได้รับในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็น
เป็นวัตถุต่างๆ ที่ทำให้ชีวิตเป็นไปอย่างไม่เดือดร้อน เป็นต้น แท้ที่จริงก็เป็นผลของกุศลทั้งสิ้น
เหตุกับผลต้องตรงกันตามความเป็นจริงของธรรม แต่ว่าเมื่อได้สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ น่าพอใจ
แล้วหรือยังไม่ได้ก็ตาม ถ้าหากมีความติดข้องในสิ่งนั้น หรืออยากได้สิ่งนั้น ขณะนั้นต้อง
เป็นอกุศล ขณะที่ เป็นอกุศล จะเป็นประโยชน์ไม่ได้ เพราะเหตุว่ากุศลเท่านั้นที่จะเป็น
ประโยชน์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า แต่ว่าถ้าเป็นกุศลเพียงขั้นทาน ขั้นศีล ไม่ใช่ขั้นของการอบรม
เจริญปัญญาให้มีความเข้าใจถูกจนกระทั่งสามารถที่จะละความติดข้องได้ นั่นก็ยังไม่ใช่ประโยชน์สูงสุด
ประโยชน์สูงสุดซึ่งเป็นประโยชน์ของตนเองจริงๆ นั้น ต้องเป็นประโยชน์ที่ทำให้เกิดปัญญา
สามารถที่จะรู้ความจริงของสภาพธรรมที่กำลังมีกำลังปรากฏตามความเป็นจริง สามารถที่จะดับกิเลส
ได้ เพราะประโยชน์ของตนเองจริงๆ คือ การรู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลสถึงความเป็นพระ
อริยบุคคลตามลำดับขั้นสูงสุดจนถึงความเป็นพระอรหันต์ ซึ่งกว่าจะไปถึงตรงนั้นได้นั้น ต้องไม่
ละเลยโอกาสที่จะทำให้ตนเองได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น จากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม
ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นการฟัง เป็นการศึกษาส่งที่มีค่าที่สุด มีประโยชน์ที่สุด
สำหรับชีวิต

ควรที่จะได้พิจารณาจริงๆ ว่า **ชีวิตแสนสั้น แล้วทุกคนจะทำอะไรที่จะเป็นประโยชน์ที่สุด
สำหรับชีวิตของตนเอง** การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม เป็นเหตุทำให้ปัญญาเจริญขึ้น ปัญญา
ไม่ได้นำทุกข์โทษภัยใดๆ มาให้เลยแม้แต่น้อย และเมื่อปัญญาเจริญขึ้น คุณความดีประการต่างๆ
ก็จะค่อยๆ เจริญขึ้นคล้อยตามปัญญา หนทางแห่งการอบรมเจริญปัญญา จึงเป็นหนทางที่จะทำให้
เกิดประโยชน์ของตนเองจริงๆ ที่สามารถทำให้ถึงการดับกิเลสได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะต้องอาศัยกาล
เวลาที่ยาวนานในการอบรมเจริญปัญญา.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]